

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ТА ДИНАМІКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Проведено аналіз інвестиційної діяльності у сучасних умовах розвитку інвестиційного середовища. Проаналізовано структуру та динаміку інвестицій із використанням рядів динаміки. Проведено статистичний аналіз інвестицій за групами галузей, за видами активів, за територіальними ознаками, на засадах якого визначено особливості сучасних інвестиційних процесів. Здійснено аналіз фінансових інвестицій за основними показниками та аналіз обсягів іноземного інвестування, визначено їх особливості.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, аналіз інвестиційної діяльності.

Постанова проблеми. Провідна роль в економічному процесі належить інвестиційній діяльності, яка визначає загальні тенденції розвитку економіки країни. Задля конкретизації перспективних напрямків інвестиційної діяльності, виявлення позитивних та негативних факторів, що впливають на її здійснення необхідна наявність системи статистичного спостереження, аналізу та визначення ефективності інвестиційної діяльності на мікро- та макrorівнях економічних процесів. Тому дослідження сучасної динаміки та структури інвестицій в економіці України є актуальним питанням сьогодення.

Аналіз попередніх досліджень. Серед вчених, що займаються дослідженням та аналізом інвестиційних процесів в економіці, можна виділити таких: Д.В. Ванькович, О.А. Ворсовський, Н.М. Внукова, А.Ф. Гукалюк, В.В. Демидович, С.В. Захарін, А.Б. Ідрисов, Г.М. Кадирова, О.В. Ковальчук, І.П. Косарева, І.П. Колот, О.В. Носова, І.В. Олександренко, О.Д. Рябченко, М.В. Сорока, Г.Г. Тарасенко, Ю.С. Шемшученко.

Через динамічність інвестиційного середовища, інвестиційні процеси потребують оцінки та моніторингу, тому сучасний стан та особливості здійснення інвестиційної діяльності потребують статистичних вимірів та аналізу.

Мета дослідження – аналіз структури та динаміки здійснення інвестиційної діяльності та визначення її особливостей у сучасних умовах розвитку інвестиційного середовища та економічної ситуації.

Викладення основного матеріалу. Аналіз показників інвестиційної діяльності із використанням рядів динаміки дасть змогу дослідити абсолютні та відносні зміни обсягів капітальних інвестицій, а також темпи росту та приросту обсягів капітальних інвестицій порівняно з кожним попереднім роком (табл. 1).

Абсолютний приріст обсягів інвестицій з кожним роком порівняно з базисним (2002 р.) у 2003 р. збільшився на 13336 млн грн, у 2004 р. на 42751 млн грн, у 2005 р. на 64611 млн грн, у 2006 р. на 176116 млн грн, у 2008 р. на 225511 млн грн, у 2009 р. 146315 млн грн, у 2010 р. на 142498 млн грн, у 2011 р. на 213369 млн грн, у 2012 р. на 247129 млн грн (табл. 2).

Щорічно порівняно з попереднім роком абсолютний приріст обсягів інвестицій збільшувався у 2003 р. на 13336 млн грн, у 2004 р. на 29415 млн грн, у 2005 р. на 21860 млн грн, у 2006 р. на 37798 млн грн, у 2007 р. на 73707 млн грн, у 2008 р. на 49395 млн грн, у 2011 р. на 70871 млн грн, у 2012 р. на 33760 млн

¹ Наук. керівник: проф. А.Г. Семенов, д-р екон. наук

грн; зменшувався у 2009 р. на 79196 млн грн та у 2010 р. на 3817 млн грн (табл. 2). Темпи росту обсягів інвестицій з кожним роком порівняно з базисним (2002 р.) зростали у 2003 р. у 1,289 раза, у 2004 р. у 1,92 раза, у 2005 р. у 2,39, у 2006 р. у 3,2 раза, у 2007 р. у 4,78 раза, у 2008 р. у 5,84 раза, у 2009 р. у 4,14 раза, у 2010 р. у 4,06 раза, у 2011 р. у 5,58 раза, у 2012 р. у 6,31 раза (табл. 2).

Табл. 1. Показники аналізу ряду динаміки обсягів капітальних інвестицій

Показник	Вид		
	базисний	ланцюговий	середній
1. Абсолютний приріст (на скільки один ряд динаміки більший або менший від іншого)	$\Delta_{баз} = y_i - y_1$	$\Delta_{лан} = y_i - y_{i-1}$	$\Delta_c = \frac{y_n - y_1}{n - 1}$
2. Темпи росту (у скільки разів один рівень ряду динаміки більший або менший від іншого)	$Tr_{баз} = \frac{y_i}{y_1} \times 100\%$	$Tr_{лан} = \frac{y_i}{y_{i-1}} \times 100\%$	$Tr_c = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}}$
3. Темпи приросту (на скільки % один рівень ряду динаміки більший або менший від іншого)	$Tpr_{баз} = \frac{y_i - y_1}{y_1} \times 100\%$	$Tpr_{лан} = \frac{y_i - y_{i-1}}{y_{i-1}} \times 100\%$	$Tpr_c = Tr_c - 100$
4. Абсолютне значення 1 % приросту	$Ab_{аз} = \frac{y_1}{100}$	$Al_{ан} = \frac{y_{i-1}}{100}$	$Ac = \frac{\sum Al_{ан}}{n - 1}$

Табл. 2. Показники аналізу динаміки надходження інвестицій у 2002-2012 рр.

Роки	Обсяги інвестицій, млн грн	Абсолютний приріст, млн грн		Темпи росту, %		Темпи приросту, %		Абсолютне значення 1% приросту, млн грн	
		базисний	ланцюговий	базисний	ланцюговий	базисний	ланцюговий	базисний	ланцюговий
2002	46563	–	–	–	–	–	–	465,63	–
2003	59899	13336	13336	1,29	1,29	28,64	28,64	–	465,63
2004	89314	42751	29415	1,92	1,49	91,81	49,11	–	598,99
2005	111174	64611	21860	2,39	1,24	138,76	24,48	–	893,14
2006	148972	102409	37798	3,20	1,34	219,94	34,00	–	1111,74
2007	222679	176116	73707	4,78	1,49	378,23	49,48	–	1489,72
2008	272074	225511	49395	5,84	1,22	484,31	22,18	–	2226,79
2009	192878	146315	-79196	4,14	0,71	314,23	-29,11	–	2720,74
2010	189061	142498	-3817	4,06	0,98	306,03	-1,98	–	1928,78
2011	259932	213369	70871	5,58	1,37	458,24	37,49	–	1890,61
2012	293692	247129	33760	6,31	1,13	530,74	12,99	–	2599,32

Щорічно порівняно з попереднім роком темпи росту обсягів інвестицій збільшувались у 2003 р. у 1,29 раза, у 2004 р. у 1,49 раза, у 2005 р. у 1,34 раза, у 2007 р. у 1,49 раза, у 2008 р. у 1,22 раза, у 2011 р. у 1,37 раза, у 2012 р. у 1,13 раза; зменшувались у 0,71 раза у 2009 р. та у 0,98 раза у 2010 р. (табл. 2).

Обсяг інвестицій з кожним роком порівняно із базисним (2002 р.) збільшувався у 2003 р. на 28,64 %, у 2004 р. на 91,81 %, у 2005 р. на 138,76 %, у 2006 р. на 219,94 %, у 2007 р. на 378,23 %, у 2008 р. на 484,31 %, у 2009 р. на 314,23 %, у 2010 р. на 306,03 %, у 2011 р. на 458,24 %, у 2012 р. на 530,74 % (табл. 2). Порівняно з 2002 р. щорічно на кожний відсоток приросту обсягів надходження інвестицій припадало 465,63 млн грн (табл. 2).

Щорічно, порівняно з попереднім роком, на кожен відсоток приросту обсягів інвестицій припадало: у 2003 р. 465,63 млн грн, у 2004 р. 598,99 млн грн, у 2005 р. 893,14 млн грн, у 2006 р. 1111,74 млн грн, у 2007 р. 1489,72 млн грн, у 2008 р. 2226,79 млн грн, у 2009 р. 2720,74 млн грн, у 2010 р. 1928,78 млн грн, у 2011 р. 1890,61 млн грн, у 2012 р. 2599,32 млн грн, у 2013 р. 2936,92 млн грн (табл. 2). У середньому щорічно обсяг інвестицій збільшувався на 22466,3 млн грн.

Метод групування обсягів капітальних інвестицій за групами галузей дає змогу зробити висновки, що обсяги капітальних інвестицій у сферу послуг переважають обсяги капітальних інвестицій у сферу матеріального виробництва. Капітальні інвестиції у фінансову сферу протягом 2004-2012 рр. залишаються незначними та не перевищують 2,8 % (максимальний показник у 2010 р.) загального обсягу. У середньому у сферу матеріального виробництва за період 2004-2012 рр. було інвестовано 270508,28 млн грн або 40,93 % загального обсягу, у сферу послуг – 377190,38 млн грн або 56,9 % загального обсягу інвестицій, у фінансову сферу – 13750,5 млн грн або 2,17 % загального обсягу інвестицій (табл. 3).

Табл. 3. Капітальні інвестиції за групами галузей у 2004-2012 рр., (млн грн, %) [1]

Рік	Галузь	Сфера матеріального виробництва		Сфера послуг		Фінансова сфера		Усього
		млн грн	% до заг. обсягу	млн грн	% до заг. обсягу	млн грн	% до заг. обсягу	
Середнє значення		270508,28	40,93	377190,38	56,90	13750,50	2,17	661547,02
2004		316099,27	41,75	428593,46	56,61	12450,88	1,64	757143,61
2005		400738,66	43,05	510583,15	54,84	19639,23	2,11	930961,04
2006		521679,11	41,65	706991,91	56,44	23863,26	1,91	1252534,28
2007		738963,16	39,21	1104249,38	58,59	41648,58	2,21	1884861,12
2008		93569,30	40,14	134875,70	57,87	4636,00	1,99	233081,00
2009		67061,60	44,18	81356,40	53,60	3358,80	2,21	151776,80
2010		67796,60	35,86	115966,70	61,34	5297,30	2,80	189060,60
2011		106088,20	40,81	148132,20	56,99	5711,90	2,20	259932,30
2012		122578,70	41,74	163964,6	55,83	7148,6	2,43	293691,90

Пріоритетний напрямок інвестування у сферу послуг ілюструє невідповідність сфери матеріального виробництва до залучення інвестиційних ресурсів, що призводить до погіршення матеріально-технічної бази основних галузей економіки України (промисловості та сільського господарства), що надалі може призвести до занепаду сфери матеріального виробництва.

Капітальні інвестиції за видами активів за період 2002-2012 рр. мають таку структуру: найбільша питома вага припадає на інвестиції у матеріальні активи, а саме: машини, обладнання та інвентар (найбільші інвестиційні вкладення (27-30 % від загального обсягу)); інженерні споруди (20-26 %) та нежитлові будівлі (11-17 %). У середньому в матеріальні активи за період 2002-2012 рр. було інвестовано 545497,96 млн грн або 96,52 %, у нематеріальні активи – 5366,10 млн грн або 3,48 % загального обсягу інвестицій. Взагалі у середньому за період 2002-2012 рр. у матеріальні та нематеріальні активи було інвестовано 550864,06 млн грн. Із 2009 р. спостерігається тенденція до збільшення обсягів інвестування у матеріальні активи, тоді як капітальним інвестиціям у нематеріальні активи притаманний неоднозначний характер змін (табл. 4).

Табл. 4. Капітальні інвестиції за видами активів у 2002-2012 рр., (млн грн, %) [1]

Рік	Вид	У матеріальні активи		У нематеріальні активи		Усього
		млн грн	% до заг. обсягу	млн грн	% до заг. обсягу	
Середнє значення		545497,96	96,52	5366,10	3,48	550864,06
2002		42340,00	90,90	4223,0	9,1	46563,00
2003		58475,00	97,60	1424,0	2,4	59899,00
2004		754997,61	97,60	2146,0	2,4	757143,61
2005		927921,04	97,20	3040,0	2,8	930961,04
2006		1247950,28	96,90	4584,0	3,1	1252534,28
2007		1878472,12	97,10	6389,0	2,9	1884861,12
2008		226714,00	97,70	6367,0	2,3	233081,00
2009		145883,80	96,90	5893,0	3,1	151776,80
2010		182075,80	96,30	6984,8	3,7	189060,60
2011		250501,60	96,40	9430,7	3,6	259932,30
2012		285146,30	97,10	8545,6	2,9	293691,90

Взагалі структура капітальних інвестицій за видами активів ілюструє нерозвиненість в Україні механізму функціонування регулювання діяльності об'єктів інтелектуальної власності, що свідчить про незахищеність інтересів винахідників та науковців і може бути гальмівним фактором для вкладання коштів в економіку України.

За територіальною ознакою капітальні інвестиції у період 2002-2012 рр. не мають істотних розбіжностей: на першому місці за обсягом капітальних інвестицій знаходиться м. Київ (питома вага обсягів капітальних інвестицій у загальному обсягу капітальних інвестицій досягла 23,8 %), на другому місці Донецька область (питома вага досягла 12,2 %). Третє місце – Дніпропетровська область (до 9,1 %), четверте та п'яте місця займають Харківська, Київська, Одеська області, Автономна Республіка Крим.

Статистичні дані щодо фінансових інвестицій представлені Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку [2].

На 1 січня 2012 р. було зареєстровано: 558 випусків акцій на суму 57,79 млрд грн (порівняно із аналогічним періодом минулого року обсяг зареєстрованих випусків акцій збільшився на 17,20 млрд грн); 209 випусків облігацій підприємств на суму 35,70 млрд грн (порівняно з аналогічним періодом 2011 р. обсяг зареєстрованих випусків облігацій підприємств збільшився на 26,21 млрд грн); зареєстровано 5 випусків опціонів на суму 3,44 млн грн, що, порівняно з даними за аналогічний період 2011 р., більше на 867,13 тис. грн; вісім випусків облігацій місцевих позик на суму 584,50 млн грн. Емітентами виступили такі органи самоврядування: Верховна Рада Автономної Республіки Крим на суму 400,00 млн грн; Запорізька міська рада – 25,00 млн грн; Черкаська міська рада – 60,00 млн грн та Харківська міська рада – 99,50 млн грн.

Станом на 1 січня 2012 р., відповідно до вимог, у біржові списки організаторів торгівлі включено 2196 цінних паперів. Кількість цінних паперів, які включено до біржових реєстрів організаторів торгівлі, становить 424 одиниці. У біржовому реєстрі до котирувального списку за першим рівнем лістингу включено 128 цінних паперів (з урахуванням перебування у біржовому реєстрі на рахунку кількох організаторів торгівлі 194 цінних паперів), за II рівнем лістингу –

296 цінних паперів (з урахуванням перебування у біржовому реєстрі на рахунку кількох організаторів торгівлі – 318 цінних паперів).

За результатами торгів на організаторах торгівлі обсяг біржових контрактів (договорів) з цінними паперами протягом 2011 р. становив 235,84 млрд грн. Протягом 2011 р., порівняно з даними аналогічного періоду 2010 р., обсяг біржових контрактів (договорів) з цінними паперами на організаторах торгівлі збільшився майже у два рази (або на 104,55 млрд грн) (2010 р. – 131,29 млрд грн).

Найбільший обсяг торгів за фінансовими інструментами на організаторах торгівлі протягом періоду зафіксовано з: державними облигаціями України – 99,13 млрд грн (42,03 % від загального обсягу виконаних біржових контрактів (договорів) на організаторах торгівлі у 2011 р.) та акціями на суму 79,43 млрд грн (або 33,68 %). Обсяг біржових контрактів (договорів) з цінними паперами на організаторах торгівлі на вторинному ринку становить 75,94 % від загального обсягу біржових контрактів (договорів) протягом зазначеного періоду.

На 1 січня 2013 р. зареєстровано 237 випусків акцій на суму 46,88 млрд грн. Порівняно з аналогічним періодом 2011 р., обсяг зареєстрованих випусків акцій зменшився на 11,28 млрд грн.

Зареєстровано 207 випусків облигацій підприємств на суму 48,73 млрд грн. Порівняно з аналогічним періодом 2011 р., обсяг зареєстрованих випусків облигацій підприємств зменшився на 12,82 млрд грн; 34 випуски опціонів на суму 7,42 млн грн, що, порівняно з даними за аналогічний період 2011 р., більше на 3,98 млн грн; 12 випусків облигацій місцевих позик на загальну суму 6,09 млрд грн, що, порівняно з даними за аналогічний період 2011 р., більше на 5,51 млрд грн.

Емітентами виступили такі органи самоврядування: Київська міська Рада на суму 5920,00 млн грн; Запорізька міська рада – 50,0 млн грн; Кременчуцька міська Рада Полтавської області – 25,0 млн грн; Дніпропетровська міська рада – 10,00 млн грн.

Табл. 5. Обсяг біржових контрактів (договорів) з розподілом за видами цінних паперів протягом 2012 р., млн грн

Період	Акції	Облігації підприємств	Державні облигації України	Облігації місцевих позик	Інвестиційні сертифікати	Похідні цінні папери	Усього
Січень	3270,81	2652,56	6451,22	5,81	587,56	984,27	13952,22
Лютий	3688,89	1718,49	7162,50	6,70	663,04	1321,62	14561,24
Березень	2777,55	2240,71	8997,70	13,07	470,45	1211,69	15711,17
Квітень	2299,99	1709,54	9220,82	3,80	515,93	1079,30	14829,38
Травень	1976,57	555,82	9476,73	0,12	478,17	1970,77	14458,18
Червень	1571,23	2031,41	19726,82	1,23	300,91	2060,12	25691,71
Липень	1494,89	1567,97	14174,52	508,17	258,96	3003,16	21007,66
Серпень	1494,89	3017,49	20412,55	2,85	187,18	2283,57	26972,97
Вересень	1380,86	1265,51	12072,59	1,14	250,27	2560,73	17531,10
Жовтень	585,04	1546,52	18614,71	6,33	80,66	3511,09	24344,36
Листопад	1289,32	2471,28	31421,55	2061,49	57,69	2779,29	40080,61
Грудень	1517,99	5586,45	21395,98	3778,09	138,48	2185,02	34602,01
Усього	23443,37	26363,75	179127,70	6388,80	3989,30	24950,63	264263,50

Найбільший обсяг торгів за фінансовими інструментами на організаторах торгівлі протягом періоду зафіксовано з: державними облигаціями України – 179,13 млрд грн (67,78 % від загального обсягу виконаних біржових контрактів (договорів) на рахунку організаторів торгівлі у січні-грудні 2012 р.) та акціями на 23,44 млрд грн (або 8,87 %) (табл. 5).

Загальний обсяг біржових контрактів на 1 січня 2013 р. становив 264,3 млрд грн, що 1,13 раза більше, ніж за аналогічний період минулого року.

Обсяг біржових контрактів (договорів) з цінними паперами на організаторах торгівлі на вторинному ринку становив 78,96 % від загального обсягу біржових контрактів (договорів) протягом зазначеного періоду.

Обсяг прямих іноземних інвестицій в Україні на 1 січня 2010 р. становив 40,0 млрд дол. США і збільшився, порівняно з обсягами на 1 січня 1996 р., у 44,6 раза та становив 873 дол. на одну особу (табл. 6).

Табл. 6. Обсяг іноземних інвестицій в економіку України за період 2009-2012 рр.

Показник	Дата	01.01. 2010 р.	01.01. 2011 р.	01.01. 2012 р.	01.01. 2013 р.
Обсяг інвестування, млрд дол.		40,0	44,7	49,4	54,46
Обсяг на одну особу, дол.		873	979	1084	1199,3
Темп приросту, %		-	1,12	1,11	1,10

Обсяг прямих іноземних інвестицій в Україні на 1 січня 2011 р. становив 44,7 млрд дол. США і збільшився, порівняно з обсягами на 1 січня 2010 р., у 1,12 раза та становив 979 дол. на одну особу.

Обсяг внесених з початку інвестування в економіку України прямих іноземних інвестицій на 1 січня 2012 р. становив 49,4 млрд дол. США і збільшився, порівняно з обсягами на 1 січня 2011 р., у 1,11 раза та становив 1084 дол. в розрахунку на одну особу. У 2012 р. в економіку України іноземними інвесторами вкладено 6013,1 млн дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу). Обсяг внесених з початку інвестування в економіку України прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) на 1 січня 2013 р. становив 54,5 млрд дол. США, що у 1,10 раза більше за обсяги інвестицій на початок 2012 р., та в розрахунку на одну особу населення становить 1199,3 дол.

Кількість країн світу, які інвестують економіку України, на 1 січня 1996 р. становила 94 країни, на початок 2010 р. – 125. Найбільші обсяги прямих інвестицій надійшли від нерезидентів із десяти країн: Кіпру, Німеччини, Нідерландів, Російської Федерації, Австрії, Сполученого Королівства Великої Британії та Ірландії, Франції, США, Віргінських Островів та Швеції, яким належить понад 81 % загального обсягу прямих інвестицій в економіці України. Порівняно з 1996 р. із десяти найбільших країн-інвесторів України вибули Швейцарія, Ірландія, Бельгія та Польща, поступившись Швеції, Віргінським Островам, Австрії та Франції.

Кількість країн світу, які інвестують економіку України на початок 2011 р. – 125. Упродовж 15 років десятка основних країн-інвесторів України змінювалась. У 2010 р. основними країнами-інвесторами були Кіпр, Німеччина, Нідерланди, Російська Федерація, Австрія, Франція, Сполучене Королівство Великої Британії та Ірландії, Швеція, Віргінські Острови та США, яким нале-

жить понад 82 % загального обсягу прямих інвестицій в економіці України. Порівняно з 1996 р., зі складу десяти найбільших країн-інвесторів вибули Швейцарія, Ірландія, Бельгія та Польща.

Кількість країн світу, які інвестують в економіку України на початок 2012 р. – 128. Упродовж цих років десятка основних країн-інвесторів України змінювалась. У 2011 р. основними країнами-інвесторами були Кіпр, Німеччина, Нідерланди, Російська Федерація, Австрія, Велика Британія, Франція, Швеція, Віргінські Острови та США, яким належить понад 83 % загального обсягу прямих інвестицій в економіці України.

У 2012 р. інвестиції надійшли зі 130 країн світу. До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає понад 82 % загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 17275,1 млн дол., Німеччина – 6317,0 млн дол., Нідерланди – 5168,6 млн дол., Російська Федерація – 3785,8 млн дол., Австрія – 3401,4 млн дол., Велика Британія – 2556,5 млн дол., Віргінські Острови (Брит.) – 1884,9 млн дол., Франція – 1765,3 млн дол., Швеція – 1600,1 млн дол. та Швейцарія – 1106,2 млн дол.

Станом на 1 січня 2010 р. значні обсяги іноземних інвестицій зосереджено на підприємствах промисловості (23 % загального обсягу прямих інвестицій в Україні), зокрема переробної (19 %). Серед галузей переробної промисловості істотні обсяги інвестицій унесено у виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів, у металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів, хімічну та нафтохімічну промисловість, а також машинобудування.

Станом на 1 січня 2011 р. значні обсяги іноземних інвестицій зосереджено на підприємствах промисловості (31 % загального обсягу прямих інвестицій в Україні), зокрема переробної (28 %). Серед галузей переробної промисловості істотні обсяги інвестицій внесено в металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів (13 %), у виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів (4 %), хімічну та нафтохімічну промисловість (3 %), а також машинобудування (3 %).

Станом на 1 січня 2012 р. значні обсяги іноземних інвестицій зосереджено у фінансових установах 33 % (загального обсягу прямих інвестицій в Україні). На підприємствах промисловості зосереджено 31 %, зокрема переробної – 27 % та добувної – 3 %. Серед галузей переробної промисловості істотні обсяги інвестицій внесено в металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів (12 %), у виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів (4 %), хімічну та нафтохімічну промисловість (3 %), машинобудування (3 %), виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції (2 %). В організації, що здійснюють операції з нерухомим майном, оренду, інжиніринг та надання послуг підприємцям, внесено 12 %, у підприємства торгівлі, з ремонту автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку – 11 %.

Станом на 1 січня 2013 р. на підприємствах промисловості зосереджено 17166,7 млн дол. (31,5 %), зокрема переробної – 14078,7 млн дол., добувної – 1548,4 млн дол., з виробництва та розподілу електроенергії, газу та води – 1539,7 млн дол. У підприємства металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів унесено 6157,0 млн дол. прямих інвестицій, виробництва харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів – 3039,9 млн дол., хімічної

та нафтохімічної промисловості – 1325,8 млн дол., машинобудування – 1154,7 млн дол., виробництва іншої неметалевої мінеральної продукції – 1053,9 млн дол.

За регіональною ознакою обсяги іноземних інвестицій у період 2003-2012 рр. розподілялись так: найбільші обсяги надходження капіталу – м. Київ, далі іноземні інвестиції були спрямовані у Дніпропетровську, Донецьку, Київську, Запорізьку та Одеську області, тобто в регіони із високим промисловим значенням (табл. 7). Обсяг іноземних інвестицій у перераховані регіони України збільшується з кожним роком, що ілюструють темпи їх росту.

Табл. 7. Найбільші обсяги капітальних інвестицій за регіональною ознакою у 2003-2012 рр., млн дол. США, %

Рік	Область (місто)	Темп зростання	Обсяг інвестування
2003	м. Київ	–	1863,3
	Дніпропетровська	–	428,2
	Донецька	–	423,1
	Харківська	–	389,3
	Полтавська	–	366,7
2004	м. Київ	112,9	2104,6
	Дніпропетровська	143,5	614,4
	Київська	103,1	471,9
	Запорізька	123,6	453,1
	Донецька	112,1	436,4
2005	м. Київ	143,4	3017,6
	Дніпропетровська	133,6	821,0
	Київська	118,5	559,1
	Запорізька	118,4	536,3
	Донецька	121,4	529,7
2006	Дніпропетровська	715,3	5872,6
	м. Київ	160,3	4836,5
	Київська	121,4	678,9
	Донецька	111,6	614,4
	Одеська	116,0	599,3
2007	м. Київ	145,8	5881,9
	Дніпропетровська	111,0	2361,3
	Харківська	202,5	983,6
	Донецька	147,5	905,9
	Київська	133,8	871,4
2008	м. Київ	165,5	9681,7
	Дніпропетровська	108,9	2934,3
	Донецька	149,6	1355,2
	Харківська	130,0	1278,7
	Київська	123,4	1083,6
2009	м. Київ	144,2	13464,5
	Дніпропетровська	96,3	2670,1
	Харківська	125,9	1609,8
	Донецька	112,8	1512,9
	Київська	120,2	1310,5
2010	м. Київ	114,2	15756,1
	Дніпропетровська	103,2	2813,6
	Харківська	129,4	2057,7
	Донецька	107,1	1649,6
	Київська	113,2	1507,4

2011	м. Київ	113,6	21831,6
	Дніпропетровська	106,3	7495,1
	Харківська	130,4	2716,9
	Донецька	139,2	2278,2
	Київська	105,6	1611,1
2012	м. Київ	112,0	24459,1
	Дніпропетровська	106,8	8006,2
	Харківська	101,1	2745,7
	Донецька	110,3	2513,6
	Київська	106,7	1718,9
2013	м. Київ	108,7	26592,1
	Дніпропетровська	104,3	8351,8
	Донецька	108,5	2981,6
	Харківська	86,3	2170,4
	Київська	112,2	1927,7

Обсяг прямих інвестицій з України в економіку країн світу на 1 січня 2010 р. становив 6,2 млрд дол. США. Прямі інвестиції з України здійснили 187 підприємств у 51 країну світу, переважна їх частка спрямована до Кіпру.

Обсяг прямих інвестицій з України в економіку країн світу на 1 січня 2011 р. становив 6,9 млрд дол. США. Прямі інвестиції з України здійснено до 46 країн світу, переважна їх частка спрямована до Кіпру.

Обсяг прямих інвестицій з України в економіку країн світу на 1 січня 2012 р. становив 6,9 млрд дол. США. Прямі інвестиції з України здійснено до 47 країн світу, переважна їх частка спрямована до Кіпру.

На 1 січня 2013 р. прямі інвестиції з України здійснено до 49 країн світу, переважна їхня частка спрямована до Кіпру (89,6 %).

Висновки. У системі статистичних методів аналізу інвестиційного процесу та інвестиційної діяльності використовуємо такі методи: групування абсолютних, відносних і середніх величин, показників варіації і форми розподілу, індексний метод, методи аналізу рядів динаміки і побудови прогнозів, параметричні і непараметричні методи вивчення взаємозв'язків, багатомірні статистичні методи моделювання та прогнозування.

Аналіз статистичних даних капітальних інвестицій свідчить про невідповідність сфери матеріального виробництва до залучення інвестиційних ресурсів, що призводить до погіршення матеріально-технічної бази основних галузей економіки України (промисловості та сільського господарства), надалі це може призвести до занепаду сфери матеріального виробництва.

Аналіз структури капітальних інвестицій за видами активів ілюструє нерозвиненість в Україні механізму функціонування регулювання діяльності об'єктів інтелектуальної власності, що свідчить про незахищеність інтересів винахідників та науковців і може бути гальмівним фактором для вкладання коштів в економіку України

За територіальною ознакою капітальні інвестиції у період 2002-2012 рр. не мають істотних розбіжностей – пріоритетними регіонами вкладення капітальних інвестицій є м. Київ, Донецька, Дніпропетровська, Харківська, Київська, Одеська області та Автономна Республіка Крим.

Статистика фінансових інвестицій свідчить про активізацію діяльності на фондовому ринку: збільшились обсяги договорів із купівлі/продажу цінних

паперів, із кожним роком повільно збільшуються обсяги випуску акцій, облігацій, опціонів та облігацій місцевих позик.

Аналіз інвестицій зовнішньоекономічної діяльності ілюструє збільшення надходжень інвестицій в економіку України у період із 2009 року. Середній темп приросту обсягів іноземних інвестицій – 1,11 %. Поступово збільшується кількість країн-експортерів капіталу в Україну, основними з них є Кіпр, Німеччина, Нідерланди, Російська Федерація та Австрія. Іноземний капітал спрямований у більшій своїй частині у підприємства промисловості та фінансові установи. Пріоритетними регіонами іноземного інвестування є м. Київ, Дніпропетровська, Донецька, Київська, Запорізька та Одеська області.

Зменшуються обсяги експорту капіталу Україною, пріоритетна країна-експортер – Кіпр.

Література

1. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://nssmc.gov.ua>

Васильев В.А. Статистический анализ структуры и динамики инвестиционной деятельности в Украине

Проведен анализ инвестиционной деятельности в современных условиях развития инвестиционной среды. Проанализированы структура и динамика инвестиций с использованием рядов динамики. Проведен статистический анализ инвестиций по группам отраслей, по видам активов, по территориальным признакам, на основании которого определены особенности современных инвестиционных процессов. Осуществлен анализ финансовых инвестиций по основным показателям и анализ объемов иностранного инвестирования, определены их особенности.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная деятельность, анализ инвестиционной деятельности.

Vasyliiev V.O. The statistical analysis of structure and dynamics of investment activity in Ukraine

In article the analysis of investment activity in modern conditions of development of the investment environment is performed. The structure and investment behavior with use of numbers of dynamics is analyzed. The statistical analysis of investments on groups of industries, by kinds of assets, on territorial signs on which basis features of modern investment processes are specified is carried out. The analysis of financial investments on the basic indicators and the analysis of volumes of foreign investment is performed, their features are specified.

Keywords: investments, investment activity, the analysis of investment activity.

УДК 005.336.1:658.8

Доц. Г.В. Верещазіна, канд. екон. наук;
викл. Н.В. Струтинська – Харківський НЕУ

ВИЗНАЧЕННЯ МЕЖ ДОЦІЛЬНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Проведено дослідження та аналіз впливу результатів маркетингової діяльності на ефективність господарювання машинобудівних підприємств України та Харківського регіону, зокрема. Удосконалено методичний підхід до визначення меж доцільності використання коштів для здійснення маркетингової діяльності, який базується на вико-